

Sekretariat Prezydium KK

Od: Marek Bucior (Radca) DUS-II <no-reply@ezdrp.gov.pl>
Wysłano: wtorek, 31 grudnia 2024 13:37
Do: biuro@fzz.org.pl; legislacja@solidarnosc.org.pl; opzz@opzz.org.pl
Temat: projekt ustawy do konsultacji
Załączniki: Załącznik bez tytułu 00004.pdf; OSR czerwcowe projekt z dnia 31 grudnia 2024 r.pdf; projekt ustawy - czerwcowe z dnia 31 grudnia 2024 r.pdf; Uzasadnienie z dnia 31 grudnia 2024.pdf

Szanowni Państwo

W załączeniu przekazujemy do konsultacji projekt ustawy dot. emerytur czerwcowych wraz z załącznikami.

Z poważaniem

DUS-II.0210.14.2024.MBu
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Według rozdzielnika

Szanowni Państwo,

na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. z 2022r., poz. 854) przesyłam *projekt ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009-2019*, (numer w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD160) wraz z uzasadnieniem i oceną skutków regulacji (OSR) z prośbą o wyrażenie opinii dotyczącej proponowanych rozwiązań prawnych **w terminie 30 dni** od otrzymania niniejszego projektu. Nieprzedstawienie przez Państwa opinii we wskazanym terminie pozwolę sobie uznać za rezygnację z prawa do jej wyrażenia.

Ewentualne uwagi proszę kierować również drogą elektroniczną na adres: Sekretariat.DUS@mrpips.gov.pl

Z wyrazami szacunku
z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

Otrzymują:

1. **Pani Dorota Gardias**
Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych
2. **Pan Piotr Duda**
Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”
3. **Pan Piotr Ostrowski**
Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych

U S T A W A

o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019

Art. 1. Ustawa określa zasady ustalania wysokości:

- 1) emerytur przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674);
- 2) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019;
- 3) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po ubezpieczonych, którzy osiągnęli wiek emerytalny określony w art. 24 ust. 1 tej ustawy i zmarli w czerwcu w latach 2009–2019 oraz nie mieli przyznanego prawa do emerytury.

Art. 2. 1. Ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 1 pkt 1, przysługuje osobie, której przyznano emeryturę w czerwcu w latach 2009–2019.

2. Ustalenie wysokości renty rodzinnej, o której mowa w art. 1 pkt 2, przysługuje osobie mającej prawo do renty rodzinnej po ubezpieczonym, o którym mowa w art. 1 pkt 2.

3. Ustalenie wysokości renty rodzinnej, o której mowa w art. 1 pkt 3, przysługuje osobie mającej prawo do renty rodzinnej po ubezpieczonym, o którym mowa w art. 1 pkt 3.

Art. 3. 1. Ustalenie wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, następuje na wniosek złożony do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) dane osoby, która ubiega się o ustalenie wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1:
 - a) imię i nazwisko,
 - b) datę urodzenia,

- c) numer PESEL albo, jeśli nie nadano tego numeru, serię i numer dowodu osobistego lub serię i numer dokumentu paszportowego,
 - d) adres miejsca zamieszkania,
 - e) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania,
 - f) adres do korespondencji, jeśli jest inny niż adres zamieszkania;
- 2) żądanie wnioskodawcy ze wskazaniem emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1;
 - 3) podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, może zostać złożony w postaci elektronicznej. Do wniosku złożonego w tej postaci stosuje się art. 47c, art. 71ab i art. 71ac ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615).

Art. 4. 1. Ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 1 pkt 1, następuje na dzień jej przyznania w latach 2009–2019, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Ustalona wysokość emerytury w sposób, o którym mowa w ust. 1, podlega waloryzacji na zasadach określonych dla świadczeń emerytalno-rentowych, obowiązujących po dniu jej przyznania.

3. Podstawą ustalenia wysokości renty rodzinnej, o której mowa art. 1 pkt 2 lub 3, jest wysokość emerytury, o której mowa art. 1 pkt 2 lub 3, ustalona w sposób określony w ust. 1 i 2.

4. Emerytura lub renta rodzinna, o których mowa w art. 1, w wysokości po ustaleniu, o którym mowa w ust. 1–3, przysługują od miesiąca złożenia wniosku.

Art. 5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, w terminie 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Art. 6. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesza postępowanie w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, w przypadku gdy emeryt lub rencista przed dniem wejścia w życie ustawy złożył odwołanie do sądu od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje na wniosek emeryta lub rencisty postępowanie zawieszony z przyczyny określonej w ust. 1, w przypadku gdy sąd wydał prawomocne orzeczenie kończące postępowanie w tej sprawie.

Art. 7. 1. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowanie w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wszczęte przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych lub przez sąd wskutek wniesienia:

- 1) skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572),
- 2) odwołania od decyzji wydanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w postępowaniu, o którym mowa w pkt 1,
- 3) skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568)

– umarza się.

2. Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie wszczyna się postępowań, o których mowa w ust. 1.

Art. 8. 1. Z chwilą uprawomocnienia się decyzji lub wyroku wydanych na podstawie przepisów niniejszej ustawy wygasają z mocy prawa wszelkie roszczenia do ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej osób, o których mowa w art. 2, którym przyznano emeryturę lub rentę rodzinną bez uwzględnienia przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. W przypadku niezłożenia wniosku w terminie, o którym mowa w art. 3 ust. 1, roszczenia w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wygasają z mocy prawa z dniem upływu terminu, o którym mowa w art. 3 ust. 1.

Art. 9. Zakład Ubezpieczeń Społecznych na swojej stronie podmiotowej informuje o zasadach ustalania wysokości emerytury i renty rodzinnej wynikających z niniejszej ustawy.

Art. 10. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 11. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2025 r., z wyjątkiem art. 9, który wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.

Za zgodność pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym
Paulina Roicka-Gruca
Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/-podpisano elektronicznie/

Uzasadnienie

Celem projektu ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 jest rozwiązanie kwestii tzw. emerytur czerwcowych. Złożoność zagadnienia jest następstwem wprowadzenia nowego algorytmu wymiaru emerytury dla ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną.

Świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, określonych w art. 25–26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, było zwykle niższe niż osoby przechodzącej w maju danego roku, gdyż suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostałyby objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury/renty rodzinnej, przyznanej w czerwcu danego roku. Formuła obliczania wskaźnika waloryzacji składek, zarówno rocznej, jak i kwartalnej, jest oparta na wzroście przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne. W pierwszym kwartale roku wzrost przypisu składek w stosunku do czwartego kwartału poprzedniego roku jest wyższy niż w pozostałych kwartałach. Ma to związek z kumulacją okresowych wypłat wynagrodzeń w I kwartale roku. W konsekwencji wskaźnik waloryzacji składek za I kwartał danego roku, co do zasady, jest wyższy niż roczny wskaźnik waloryzacji składek. Im większa jest ta różnica, tym waloryzacja kwartalna składek jest korzystniejsza od waloryzacji za ten sam okres w ujęciu rocznym. Tym samym zgłoszenie wniosku o emeryturę w czerwcu mogło być mniej korzystne niż zgłoszenie wniosku w pozostałych miesiącach II kwartału. W konsekwencji również renty rodzinne ustalone w czerwcu mogły być również niższe niż ustalone w innych miesiącach danego roku.

Z uwagi na powyższe, zainicjowano działania mające na celu zapewnienie ubezpieczonym uzyskanie rzetelnych informacji w zakresie wysokości świadczeń przyznawanych w czerwcu. Przed wszystkim doradcy emerytalni oraz pracownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), przyjmujący wnioski o świadczenia emerytalne, informowali osoby, zgłaszające wniosek w czerwcu, że jeśli przejdą na emeryturę w innym miesiącu, to mogą uzyskać wyższą kwotę emerytury. Przyszli emeryci mieli też możliwość skorzystania z kalkulatora emerytalnego, zamieszczonego na stronie internetowej ZUS, w celu porównania wysokości kwot emerytury, obliczonych dla poszczególnych miesięcy roku, w którym planują zakończyć pracę i przejść na emeryturę. Są to wprawdzie kwoty hipotetyczne, ale obrazują różnice w wysokości emerytury w zależności od miesiąca przejścia na emeryturę. Akcja informacyjna ZUS przyniosła efekty. Na wzrost świadomości ubezpieczonych o znaczeniu daty przejścia na emeryturę wskazuje fakt, że liczba osób przechodzących w czerwcu na emeryturę systematycznie malała. W latach 2018-2019 było to około 1% ogółu przyznanych w danym roku emerytur.

Doraźne rozwiązanie kwestii tzw. emerytur czerwcowych, z którego skorzystały osoby przechodzące na emeryturę lub którym została przyznana renta rodzinna w czerwcu 2020 r.,

zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek, stanowiących podstawę obliczenia emerytury, dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury/renty rodzinnej, ustalona na dzień 1 czerwca 2020 r., nie była niższa od ustalonej na dzień 31 maja tego roku.

Natomiast kwestia nowo przyznawanych tzw. emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1621). Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczą emerytur przyznanych w czerwcu 2021 r. oraz w latach następnych. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r. Powyższe rozwiązania dotyczyły również rent rodzinnych.

W ustawie tej nie przewidziano jednak regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego), osobom, którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich, tj. w latach 2009-2019, gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób, przechodzących na emeryturę, począwszy od czerwca 2021 r.

Rozwiązanie kwestii emerytur czerwcowych i rent rodzinnych, przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019, jest możliwe jedynie poprzez podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu umożliwienie ustalenia na nowo wysokości przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019 emerytur oraz rent rodzinnych. Przepis art. 17 ustawy nowelizującej z 2021 r. wskazuje, że przepisy art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej, w brzmieniu nadanym ustawą z 2021 r., mają zastosowanie do emerytur przyznanych na wniosek zgłoszony po dniu 31 maja 2021 r. lub przyznanych na podstawie art. 24a ustawy emerytalnej osobom, które wiek emerytalny ukończyły po dniu 31 maja 2021 r., oraz do rent rodzinnych przyznanych po osobach zmarłych po dniu 31 maja 2021 r.

W związku z tym w przedstawionym projekcie ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 proponuje się rozwiązanie tej kwestii. Projekt ustawy ma na celu określenie zasad ustalenia wysokości:

- 1) emerytur przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019 na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 2) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019,
- 3) a także rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom po ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i zmarli w czerwcu w latach 2009-2019 oraz nie mieli przyznanego prawa do emerytury (art. 1 i 2 projektowanej ustawy).

Biorąc pod uwagę powyższe zakres podmiotowy ustawy objąłby zarówno osoby, którym przyznano renty rodzinne oraz osoby mające prawo do tej renty.

W przypadku ww. osób uprawnionych, wysokość ich emerytury lub renty rodzinnej, na ich wniosek złożony do ZUS, podlegałyby ustaleniu od miesiąca złożenia wniosku (art. 3 projektowanej ustawy). W celu obliczenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, która miałaby zostać na bieżąco wypłacana świadczeniobiorcy, ZUS ponownie obliczyłby wysokość świadczenia na dzień jego ustalenia w latach 2009-2019, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że ZUS ponownie obliczy wysokość świadczenia w dacie jego przyznania, z zastosowaniem rozwiązania, że waloryzacji składek dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Tak ustalona wysokość emerytury i renty rodzinnej podlegałyby następnie waloryzacji na zasadach, jakie obowiązywały po dniu przyznania emerytury lub renty rodzinnej. Emerytura lub renta rodzinna w nowej wysokości, uwzględniającej wyżej opisane obliczenie przysługiwałyby od miesiąca złożenia wniosku do ZUS (art. 4 projektowanej ustawy).

Wniosek, który może być również złożony w formie elektronicznej, zawiera dane osoby, która ubiega się o ustalenie wysokości emerytury lub renty rodzinnej, żądanie wnioskodawcy, ze wskazaniem świadczenia o jakie się ubiega oraz podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego (art. 3 ust. 2 i 3 projektowanej ustawy).

Proponuje się, by świadczeniobiorca mógł złożyć ww. wniosek w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (art. 3 projektowanej ustawy).

ZUS wydawałby decyzję w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej w terminie 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji (art. 5 projektowanej ustawy).

Postępowanie byłoby zawieszane przez ZUS, w przypadku, gdy świadczeniobiorca przed dniem wejścia w życie ustawy złożył odwołanie do sądu od decyzji ZUS w przedmiocie ustalenia emerytury lub renty rodzinnej. W przypadku, gdy sąd wydał prawomocne orzeczenie kończące postępowanie w tej sprawie, na wniosek emeryta lub rencisty, ZUS podejmie postępowanie zawieszane z tej przyczyny (art. 6 projektowanej ustawy).

Proponuje się również, by umorzone zostały prowadzone przez ZUS oraz toczące się przed sądami powszechnymi postępowania w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej, wszczęte przez ZUS lub przez sąd wskutek wniesienia:

- 1) skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572),
- 2) odwołania od decyzji wydanej przez ZUS w postępowaniu, o którym mowa w pkt 1,
- 3) skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568).

Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie będą wszczynane powyższe postępowania (art. 7 projektowanej ustawy).

Z chwilą uprawomocnienia się decyzji lub wyroku, wydanych na podstawie przepisów niniejszej ustawy, wygasaliby z mocy prawa, wszelkie roszczenia osób uprawnionych, którym przyznano emeryturę lub rentę rodzinną bez uwzględnienia przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz

ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej. W przypadku niezłożenia wniosku w terminie 6 miesięcy, roszczenia w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej, wygasają z mocy prawa z dniem upływu wyżej wymienionego terminu (art. 8 projektowanej ustawy).

W celu jak najszerszego powiadomienia zainteresowanych emerytów i rencistów rodzinnych proponuje się, aby na trzy miesiące przed wejściem w życie projektowanych rozwiązań, ZUS na swojej stronie podmiotowej poinformował osoby pobierające tzw. czerwcowe emerytury i renty rodzinne o zasadach ustalania wysokości emerytury lub renty rodzinnej wynikających z niniejszej ustawy (art. 9 projektowanej ustawy).

W sprawach nieuregulowanych w ustawie będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 10 projektowanej ustawy).

Proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem 1 lipca 2025 r., z wyjątkiem art. 9, który ze względów informacyjnych wszedłby w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.

Należy zaznaczyć, że przedstawiony sposób rozwiązania problemu tzw. świadczeń czerwcowych jest adekwatny do rozwiązywanego problemu, gdyż interesy osób uprawnionych chroni waloryzacja środków, na podstawie których świadczenia są ustalane. Z kolei wysokość samych świadczeń emerytalno-rentowych jest chroniona przez prawo do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowi ono jeden z istotnych elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, zagwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Prawo to oznacza konieczność istnienia metody utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie wartości realnej (por. wyrok TK z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt SK 29/12, wyrok TK z dnia 8 maja 2000 r., sygn. akt SK 22/99). Obowiązek urzeczywistnienia wyrażonych w ustawie zasadniczej gwarancji socjalnych, w tym prawa do waloryzacji zarówno konta emerytalnego jak i ustalonych na jego podstawie świadczeń, powinien uwzględniać z jednej strony istniejące potrzeby obywateli, a z drugiej możliwości ich zaspokojenia. Gwarancje tych możliwości wyznaczane są przez inne podlegające ochronie wartości konstytucyjne, takie jak np. równowaga budżetowa.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku osób przechodzących na emeryturę w czerwcu, obliczona emerytura mogłaby być wyższa niż ta obliczona, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju, ale tylko w sytuacji, gdy roczny wskaźnik waloryzacji byłby wyższy niż iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej z tego samego okresu.

Historyczna nadwyżka wskaźnika waloryzacji kwartalnej wynika z następujących przyczyn:

- 1) okresowości wypłat wynagrodzeń, w tym w szczególności w I kwartale w porównaniu do IV kwartału (relacja ta może być niższa np. gdy dla pewnej grupy ubezpieczonych wprowadzi się niższą podstawę wymiaru składek niż dotychczas obowiązująca albo pracownicy nie otrzymają wysokich wypłat okresowych, płaconych w I kwartale);
- 2) zasad nieujemnego wskaźnika waloryzacji kwartalnej (wskaźnik nie może być mniejszy od 100%);
- 3) zasady, że w ramach waloryzacji, co najmniej rekompensuje się inflację (wskaźnik ten nie może być mniejszy od wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych).

W innych warunkach gospodarczych wskaźnik waloryzacji rocznej mógłby być więc wyższy od iloczynu wskaźników waloryzacji kwartalnej za ten sam okres, czego konsekwencją byłaby wyższa wysokość emerytury, przyznanej w czerwcu niż emerytury przyznanej w maju, w przypadku braku inflacji (100) lub deflacji i przy bardzo niskim wzroście przypisu składek w II, III i IV kwartale oraz przy niższym wskaźniku waloryzacji za I kwartał niż wskaźnik roczny.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania nie wpływają na funkcjonowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu dr hab. Sebastian Gajewski Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Ubezpieczeń Społecznych tel. 538 117 390</p>	<p>Data sporządzenia 31 grudnia 2024 r.</p> <p>Źródło: Inicjatywa własna</p> <p>Nr w wykazie prac UD160</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z nowym algorytmem wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną, świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu 2009-2019, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, określonych w art. 25–26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), było zwykle niższe od świadczenia tej osoby, gdyby przeszła na emeryturę w kwietniu lub maju danego roku. Wynikało to stąd, że suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostały objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury w czerwcu danego roku.

Doraźne rozwiązanie sprawy emerytur czerwcowych, z którego skorzystały osoby, przechodzące na emeryturę w czerwcu 2020 r. oraz osoby, którym przyznano rentę rodzinną w tym miesiącu, zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek, stanowiących podstawę obliczenia emerytury, dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury ustalona na dzień 1 czerwca 2020 r. nie była niższa od ustalonej na dzień 31 maja tego roku.

Kwestia nowo przyznawanych emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1621). Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczą emerytur i rent rodzinnych przyznanych w czerwcu 2021 r. i w latach następnych. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r.

W ww. ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. nie przewidziano regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego), osobom którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich (lata 2009-2019), gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób, przechodzących na emeryturę, począwszy od czerwca 2021 r.

Pozostaje więc do rozwiązania kwestia wysokości świadczeń dla grupy emerytów oraz osób uprawnionych do rent rodzinnych, których świadczenia zostały ukształtowane w mniej korzystny sposób, wskutek przejścia przez nich na tzw. emeryturę/rentę rodzinną w latach 2009-2019.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane zmiany polegają na tym, że w przypadku ustalenia wysokości emerytury według nowych zasad w czerwcu danego roku w latach 2009-2019 waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego.

W związku z tym projekt ustawy ma na celu określenie zasad ustalenia wysokości emerytur przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019 na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009-

2019 lub rent rodzinnych dla osób mających po nich prawo do tej renty j, a także rent rodzinnych po ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i zmarli w czerwcu w latach 2009-2019 oraz nie mieli przyznanego prawa do emerytury lub rent rodzinnych dla osób mających po nich prawo do tej renty.

W przypadku ww. osób uprawnionych, ich emerytura lub renta rodzinna, na ich wniosek złożony do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), podlegałyby ustaleniu wysokości od miesiąca złożenia wniosku. W celu obliczenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, która miałyby zostać na bieżąco wypłacana świadczeniobiorcy, ZUS ponownie obliczyłby wysokość świadczenia na dzień jego ustalenia w latach 2009-2019, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że ZUS ponownie obliczy wysokość świadczenia w dacie jego przyznania, z zastosowaniem rozwiązania, że waloryzacji składek dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Tak ustalona wysokość emerytury i renty rodzinnej podlegałyby następnie waloryzacji na zasadach, jakie obowiązywały po dniu przyznania emerytury lub renty rodzinnej. Emerytura lub renta rodzinna w nowej wysokości, uwzględniającej wyżej opisane obliczenie przysługiwałyby od miesiąca złożenia wniosku do ZUS.

Wniosek, który może być również złożony w formie elektronicznej, zawiera dane osoby, która ubiega się o ustalenie wysokości emerytury lub renty rodzinnej, żądanie wnioskodawcy, ze wskazaniem świadczenia o jakie się ubiega oraz podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego.

Proponuje się, by świadczeniobiorca mógł złożyć ww. wniosek w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

ZUS wydawałby decyzję w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej w terminie 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji.

Postępowanie byłoby zawieszane przez ZUS, w przypadku gdy świadczeniobiorca przed dniem wejścia w życie ustawy złożył odwołanie do sądu od decyzji ZUS w przedmiocie ustalenia emerytury lub renty rodzinnej. W przypadku gdy sąd wydał prawomocne orzeczenie kończące postępowanie w tej sprawie, na wniosek emeryta lub rencisty, ZUS podejmie postępowanie zawieszane z tej przyczyny.

Proponuje się również, by umorzone zostały prowadzone przez ZUS oraz toczące się przed sądami powszechnymi postępowania w sprawie ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wszczęte w wyniku złożenia skargi o wznowienie lub wniosku o ponowne ustalenie, do czasu wydania przez ZUS decyzji w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej. Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie będą wszczynane powyższe postępowania. Z chwilą uprawomocnienia się decyzji lub wyroku, wydanych na podstawie przepisów niniejszej ustawy, wygasłyby z mocy prawa, wszelkie roszczenia osób uprawnionych, którym przyznano emeryturę lub rentę rodzinną bez uwzględnienia przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku niezłożenia wniosku w terminie 6 miesięcy, roszczenia w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej, wygasają z mocy prawa z dniem upływu wyżej wymienionego terminu.

W celu jak najszerszego powiadomienia zainteresowanych emerytów i rencistów rodzinnych proponuje się, aby na trzy miesiące przed wejściem w życie projektowanych rozwiązań, ZUS na swojej stronie podmiotowej poinformował osoby pobierające tzw. czerwcowe emerytury i renty rodzinne, przyznane w latach 2009-2019, o zasadach ustalania wysokości emerytury lub renty rodzinnej wynikających z niniejszej ustawy.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Proponuje się, by ustawa weszła w życie z dniem 1 lipca 2025 r., z wyjątkiem art. 9, który ze względów informacyjnych wszedłby w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.

Dzięki wskazanym rozwiązaniom nastąpi zrównanie sytuacji świadczeniobiorców, którym przyznano emeryturę lub rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009-2019, ze świadczeniobiorcami, którym przyznano świadczenie w kolejnych latach.

Brak jest możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków niż wydanie projektowanej ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Sposób obliczania wysokości świadczenia w krajach Unii Europejskiej są różnorodne, a każde państwo stosuje własne algorytmy obliczania wysokości emerytur, uzależnione od rodzaju systemu emerytalnego oraz obowiązującego wieku emerytalnego.

Każde państwo posiada własne regulacje prawne dotyczące systemu emerytalnego i sposobu obliczania wysokości emerytury. Stąd też kwestia tzw. emerytur czerwcowych nie występuje w krajach Unii Europejskiej; jest pochodną zastosowanego algorytmu obliczania wysokości emerytury wyłącznie w Polsce, ze względu na określony ustawowo sposób waloryzacji kapitału początkowego i składkowego zewidencjonowanego na koncie ubezpieczonego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ZUS	1		Realizujący wypłaty emerytur
Budżet państwa	1		W ujęciu długoterminowym możliwe jest zwiększenie dochodów budżetu państwa z podatku PIT
NFZ	1		W ujęciu długoterminowym możliwe zwiększone wpływów ze składki na ubezpieczenia zdrowotne
Jednostki Samorządu Terytorialnego	2873 (16 województw, 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu, 2477 gmin)	Główny Urząd Statystyczny https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski	W ujęciu długoterminowym możliwe jest zwiększenie dochodów JST z podatku PIT
Osoby, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad, emerytury ENK przyznane w czerwcu danego roku oraz osoby, którym wypłacane są renty rodzinne po ww. osobach	95,5 tys.	ZUS	Ustalenie na nowo wysokości emerytury lub renty rodzinnej. Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sytuację materialną osób, którym zostaną ustalone emerytury lub renty rodzinne na korzystniejszych zasadach

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zostanie przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców, Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt zostanie przekazany do zaopiniowania również przez:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt ustawy zostanie zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt ustawy zostanie skierowany do 21. dniowych uzgodnień międzyresortowych i 30. dniowych konsultacji publicznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem		27,4	55,4	55,9	55,8	55,6	55,3	54,8	54,2	53,3	52,3	520,0
budżet państwa		7,7	15,6	15,7	15,7	15,6	15,5	15,4	15,2	15,0	14,7	146,0

JST		8,0	16,1	16,2	16,2	16,2	16,1	15,9	15,7	15,5	15,2	151,1
pozostałe jednostki (oddzielnie)		11,7	23,7	23,9	23,9	23,8	23,7	23,5	23,2	22,9	22,4	222,9
- NFZ		11,7	23,7	23,9	23,9	23,8	23,7	23,5	23,2	22,9	22,4	222,9
- ZUS		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Wydatki ogółem		130,3	263,8	266,0	265,8	264,9	263,3	261,0	257,9	254,0	249,2	2476,2
budżet państwa		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
JST		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		130,3	263,8	266,0	265,8	264,9	263,3	261,0	257,9	254,0	249,2	2476,2
- NFZ		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
- ZUS		130,3	263,8	266	265,8	264,9	263,3	261	257,9	254	249,2	2476,2
Saldo ogółem		-102,9	-208,4	-210,1	-210,0	-209,3	-208,0	-206,2	-203,7	-200,7	-196,9	-1956,2
budżet państwa		7,7	15,6	15,7	15,7	15,6	15,5	15,4	15,2	15,0	14,7	146,0
JST		8,0	16,1	16,2	16,2	16,2	16,1	15,9	15,7	15,5	15,2	151,1
pozostałe jednostki (oddzielnie)		-118,6	-240,1	-242,1	-241,9	-241,1	-239,6	-237,5	-234,7	-231,1	-226,8	-2253,3
- NFZ		11,7	23,7	23,9	23,9	23,8	23,7	23,5	23,2	22,9	22,4	222,9
- ZUS		-130,3	-263,8	-266,0	-265,8	-264,9	-263,3	-261,0	-257,9	-254,0	-249,2	-2476,2
Źródła finansowania	Wyższe wypłaty emerytur przyznanych w czerwcu w latach 2009-2019 oraz rent rodzinnych po emerytach, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009-2019, będą finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Skutki finansowe zostały policzone przy założeniu, że projekt wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2025 r. Przy obliczeniach uwzględniono wytyczne Ministerstwa Finansów z października 2024 r. Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych ZUS przy szacowaniu kosztów wykorzystał prognozę demograficzną przygotowaną w 2023 r. przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych; udziały kwot kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek na koncie w ogólnej kwocie kapitału zgromadzonego przez ubezpieczonych z modelu prognostycznego FUS21 dla emerytur przyznanych w latach 2009-2019. Przyjęto założenie, że wszystkie osoby, które w dniu wejścia proponowanych zmian pobierają emeryturę, której wysokość ustalono w czerwcu, skorzystają z proponowanych zmian od wejścia w życie proponowanych zmian. Na potrzeby submodelu kohortowego w szacunkach wykorzystane zostały dane o emeryturach wypłacanych w grudniu 2023 r., które były przyznawane w czerwcu w latach 2009-2019. W szacunkach uwzględnione zostały również osoby urodzone przed 1949 r., które kontynuowały ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpiły z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. (emerytury o symbolu ENK), a które były przyznane w czerwcu.</p> <p>Liczba osób, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad oraz emerytury o symbolu ENK przyznane w czerwcu w latach 2009-2019 kształtowała się następująco:</p>											

Liczba osób, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad oraz emerytury o symbolu ENK przyznane w czerwcu danego roku według roku przyznania emerytury

Rok przyznania emerytury	Osoby urodzone po 1948 r.	Osoby urodzone przed 1949 r. (emerytury o symbolu ENK)
	w tysiącach	
Razem	93,1	2,4
2009	4,2	0,4
2010	18,7	0,3
2011	10,6	0,3
2012	7,4	0,4
2013	5,7	0,4
2014	17,5	0,2
2015	11,8	0,3
2016	7,6	0,1
2017	5,3	0,0
2018	2,0	0,0
2019	2,2	0,0

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe		102,9	208,4	210,1	209,3	196,9	1956,2
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana zmiana nie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro -, - małych i średnich przedsiębiorców.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych i osób starszych						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Proponowane rozwiązanie, umożliwiające zastosowanie waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, przyczyni się do podwyższenia wysokości emerytur i rent rodzinnych, począwszy od 1 lipca 2025 r. dla osób uprawnionych, którym świadczenia te zostały przyznane w czerwcu w latach 2009-2019.</p> <p>Propozycja ta wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym.</p> <p>Przedstawiony sposób rozwiązania problemu tzw. świadczeń czerwcowych jest adekwatny do rozwiązywanego problemu, gdyż interesy osób uprawnionych chroni waloryzacja środków, na podstawie których świadczenia są ustalane. Z kolei wysokość samych świadczeń emerytalno-rentowych jest chroniona przez prawo do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowi ono jeden z istotnych elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, zagwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Prawo to oznacza konieczność istnienia metody utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie</p>							

wartości realnej (por. wyrok TK z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt SK 29/12, wyrok TK z dnia 8 maja 2000 r., sygn. akt SK 22/99). Obowiązek urzeczywistnienia wyrażonych w ustawie zasadniczej gwarancji socjalnych, w tym prawa do waloryzacji zarówno konta emerytalnego, jak i ustalonych na jego podstawie świadczeń, powinien uwzględniać z jednej strony istniejące potrzeby obywateli, a z drugiej możliwości ich zaspokojenia. Gwarancje tych możliwości wyznaczane są przez inne podlegające ochronie wartości konstytucyjne, takie jak np. równowaga budżetowa.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku osób przechodzących na emeryturę w czerwcu, obliczona emerytura mogłaby być wyższa niż ta obliczona, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju, ale tylko w sytuacji, gdy roczny wskaźnik waloryzacji byłby wyższy niż iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej z tego samego okresu.

Historyczna nadwyżka wskaźnika waloryzacji kwartalnej wynika z następujących przyczyn:

- okresowości wypłat wynagrodzeń, w tym w szczególności w I kwartale w porównaniu do IV kwartału (relacja ta może być niższa np. gdy dla pewnej grupy ubezpieczonych wprowadzi się niższą podstawę wymiaru składek niż dotychczas obowiązująca albo pracownicy nie otrzymają wysokich wypłat periodycznych, płaconych w I kwartale);
- zasad nieujemnego wskaźnika waloryzacji kwartalnej (wskaźnik nie może być mniejszy od 100%);
- zasady, że w ramach waloryzacji, co najmniej rekompensuje się inflację (wskaźnik ten nie może być mniejszy od wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych).

W odmiennych warunkach gospodarczych, wskaźnik waloryzacji rocznej mógłby być więc wyższy od iloczynu wskaźników waloryzacji kwartalnej za ten sam okres, czego konsekwencją byłaby wyższa wysokość emerytury, przyznanej w czerwcu niż emerytury przyznanej w maju, w przypadku braku inflacji (100) lub deflacji i przy bardzo niskim wzroście przypisu składek w II, III i IV kwartale oraz przy niższym wskaźniku waloryzacji za I kwartał niż wskaźnik roczny.

Obrazuje to hipotetyczny przykład:

Za ostatnie dwa lata przyjęto następujące wskaźniki waloryzacji kapitału początkowego i składek

Rok, za który przeprowadzona jest waloryzacja	za I kwartał	za II kwartał	za III kwartał	za IV kwartał	Iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej	Wskaźnik rocznej waloryzacji
Rok 1	112,73%	100,00%	100,00%	100,00%	112,73%	112,85%
Rok 2	113,72%	100,00%	100,00%	100,00%	113,72%	116,26%

Hipotetyczna stopa zastąpienia emerytur¹ dla osób przechodzących na świadczenie z dniem 1 czerwca roku 3 wynosiłaby:

	wiek	Staż	Emerytura		różnica (czerwcowo - majowa)
			czerwcowo*	majowa**	
			wynagrodzenie pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne = 100%		
Kobieta	60 lat	35 lat	59,0%	57,7%	1,3%
mężczyzna	65 lat	40 lat	78,0%	76,3%	1,7%

*emerytura czerwcowo - emerytura obliczona jak przy ustalaniu wysokości emerytury w czerwcu przed zmianą przepisów.

**emerytura majowa - emerytura obliczona jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju.

¹ Kapitał emerytalny i wysokość emerytury oszacowano na podstawie założeń:

- Kobieta przechodzi na emeryturę w wieku 60 lat, a mężczyzna w wieku 65 lat;

- Wszystkie osoby rozpoczęły pracę w wieku 25 lat;

- Kobiety mają staż – 35 lat, mężczyźni – 40 lat - wszystkie okresy są składkowe;

- Wszystkie osoby zarabiają przez cały okres zatrudnienia - 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Administratorem danych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.) jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który ustawowo odpowiada za bezpieczeństwo i kompletność danych na kontach ubezpieczonych i płatników składek. Operacje przetwarzania danych wynikają wprost z przepisów tej ustawy i są proporcjonalne i niezbędne. Brak zmian dotyczących ww. ryzyka w stosunku do obecnego stanu prawnego. Brak zmian w projektowanej ustawie w zakresie przetwarzania danych w stosunku do obecnego stanu prawnego.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

zgodnie z projektowaną ustawą zwiększy się liczba dokumentów (wniosków), które mogą być złożone również w formie elektronicznej; zwiększy się też liczba procedur związanych z ustalaniem w nowej wysokości emerytury lub renty rodzinnej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozwiązanie nie będzie miało wpływu na rynek pracy

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe

demografia
 mienie państwowe
 inne:

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na żaden z wymienionych wyżej obszarów.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się by projektowana regulacja weszła w życie z dniem 1 lipca 2025 r., z wyjątkiem art. 9, który wszedłby w życie z dniem 1 kwietnia 2025 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak